

Jr

Redactie:

Dr. J. G. B. BEUMÉE, *Red.-Secretaris.*
Buitenzorg.
 S. LEEFMANS, *Buitenzorg.*
 Mej. Dr. A. G. VORSTMAN, *Buitenzorg.*

Vaste Medewerkers:

Levend en Dood Materiaal te zenden aan:
 Dr. J. G. B. BEUMÉE, *Buitenzorg.*

Dr. K. W. DAMMERMAN.
 Dr. H. C. DELSMAN.
 Dr. W. DOCTERS VAN LEEUWEN.
 EDW. JACOBSON.
 Dr. S. C. J. JOCHEMS.
 J. C. VAN DER MEER MOHR JR.
 Dr. D. F. VAN SLOOTEN.

Prijs voor niet-leden der N. I. N. H. V. per jaar f 8.50

IN MEMORIAM

JOHANNES WILHELMUS VAN WELSEM

Deventer 9 Februari 1866— Weltevreden 7 Mei 1927

Wijlen VAN WELSEM koos zich een werkkring bij het onderwijs; zijn eerste voetstappen zette hij in de lagere school te Ysselstein; hier bleef hij echter slechts korten tijd werkzaam. In Mei 1890 kwam hij in Indië, kreeg Ambon tot eerste standplaats, werd in Februari 1893 overgeplaatst naar Saparoea, en vandaar eveneens na een 3-jarig verblijf naar Soerabaia, alwaar het volgen van den cursus voor de hoofdakte met succes werd bekroond. Nadien was VAN WELSEM aan verschillende onderwijs-inrichtingen werkzaam uitsluitend op Java, door buitenlandsche verloven onderbroken, om na zijn pensioeneering zijn laatste jaren in 't koelere bergklimaat van Lembang door te brengen, echter niet met niets doen; dat lag niet in zijn aard.

Reeds spoedig na aankomst in Indië voelde en ontwikkelde hij steeds meer en meer belangstelling in de tropische planten- en dierenwereld; al in zijn Molukken-tijd was VAN WELSEM niet uitsluitend onderwijs-man; hij bracht eene keurige verzameling schelpen mee naar Java. Later werd hij een der medeoprichters van de Ned. Ind. Natuur-Historische Vereeniging en haar Orgaan De Tropische Natuur. Zoolang hij in Weltevreden werkzaam was, ontbrak hij zelden of nooit op de excursies en andere bijeen-

komsten van de afdeling Batavia; steeds was hij welkom, zoowel om zijn aangenaam karakter als om zijn goeden en gelukkigen speurzin.

Vele jaren zat hij in de redactie van de Tropische Natuur en hielp naar zijn beste krachten den inhoud van dit populair natuur-wetenschappelijk maandblad op te voeren en op peil te houden. Vele en van velerlei aard zijn zijn artikelen en korte mededeelingen, vooral in de eerste tien jaargangen. In hoofdzaak bewoog VAN WELSEM zich op plantkundig gebied, zooals blijkt uit een reeks van bijdragen over de verspreiding van vruchten en zaden en uit beschrijvingen van recente nieuwelingen voor de plantenwereld van Java; echter vindt men van zijn hand ook kleinere opmerkingen op dierkundig gebied bijv. zijn herinneringen uit de Molukken, Kroonduiven enz.

Toen in 1923 VAN WELSEM aan 't koelere Lembang de voorkeur gaf boven 't warmere Weltevreden, waren de waardeerende en hartelijke woorden, waarmee uitgever en redactie van De Tropische Natuur van hun medewerker afscheid namen, wel verdiend.

Hoe krachtig zijn gestel in jongere jaren ook is geweest, eene tropische ziekte, waartegen helaas nog geen kruid is gewassen, sloopte de laatste vier jaren steeds meer en meer zijn lichaam en energie en bracht hem tenslotte grafwaarts. Na een goed besteed leven is VAN WELSEM eenige weken geleden op ruim 60-jarigen leeftijd heengegaan; toch nog te vroeg. Voor zijn nabestaanden en hen, die hem persoonlijk en in zijn werk nader hebben leeren kennen en waardeerden, inderdaad een groot verlies; voor ons zal JOHANNES WILHELMUS ANTONIUS VAN WELSEM in levendige herinnering blijven.

Hij ruste in vrede.

DR. A. R. SCHOUTEN.

* * *

Wij zijn volkomen van dezelfde gevoelens als de Heer SCHOUTEN, en wij kunnen niet nalaten, hieraan onzerzijds ook nog een woord van waardeering en dank toe te voegen ter nagedachtenis aan den afgestorvene.

Onwillekeurig gaan wij 15 jaren terug, toen ondergeteekenden, daartoe door den Heer VAN WELSEM aangezocht, met medewerking van de heeren SCHOUTEN, KOENS en CLERKX, het eerste nummer van de Tropische Natuur in het licht gaven, als het orgaan van de toen pas opgerichte Ned. Ind. Natuurhistorische Vereeniging, waarvan de Heer VAN WELSEM een der bestuursleden was.

Zooals elk ander periodiek geschrift heeft ook de Tropische Natuur in hare eerste jaren zeer vele moeilijkheden te doorworstelen gehad. Medewerking van buiten was er zoo goed als niet, en de redactieleden hadden er maar voor te zorgen, dat het tijdschrift verschijnen kon. In hoofdzaak hadden wij het aan den rusteloozen arbeid van den Heer VAN WELSEM te danken, dat de nummers volgeschreven werden.

Wij herinneren het ons nog zoo goed, dat wij na een voortdurend moeilijk bestaan van bijna 5 jaren nog maar geen meerdere belangstelling konden ontdekken. Althans het ledental nam niet noemenswaard toe, en voortdurend deden er zich moeilijkheden voor wegens gebrek aan copy, en ware het niet, dat de Heer VAN WELSEM ons ondanks alles toch moed wist in te spreken, dan zouden wij toen het bijltje erbij neergelegd hebben.

Hij bleef ons in weerwil van zijn drukke en bindende werkzaamheden als onderwijzer en later als leeraar, als hoedanig hij ook avondcursussen geleid heeft, dapper ter zijde staan, en wij hebben het meerendeels aan hem te danken gehad, dat het tijdschrift kon blijven verschijnen, al was het soms wel wat te laat.

Hoevele bladzijden heeft hij niet gevuld met het zoo interessant hoofdstuk „Een en ander over de verspreiding van vruchten en zaden”. Hij scheen daarover nimmer uitgepraat te kunnen raken, en blijkens ervaring werden deze bijdragen steeds met genoegen gelezen. Zij gaven de aardigste openbaringen waardoor de lezers ertoe kwamen, om te experimenteren en zodoende persoonlijk getuige van een en ander te zijn.

Jammer genoeg werd dit nog onvoltooide werk gestaakt wegens zijn minder gunstig fysiek gestel, dat hem niet meer in staat stelde, om met dezelfde energie aan den arbeid te blijven, en hem noodzaakte, in 1923 de redactiepen neer te leggen.

Meer dan hem zelf wel bekend was, kweekte de Heer VAN WELSEM door zijn pennevruchten langzamerhand tal van natuurvrienden. Behalve door dezen redactiearbeid is hij ook in ruimeren kring bekend geworden door zijn *Leerboek der Plantkunde* in twee deelen, waarvan hij zelf nog vijf drukken beleefd heeft.

Ontegenzeggelijk heeft wijlen de Heer VAN WELSEM een zeer werkzaam en nuttig besteed leven gehad, waarvan door tal van leerlingen, lezers, collega's en vrienden partij getrokken is.

Wij meenen daarom van deze allen de tolk te zijn, als wij hiermede onzen welgemeenden en warmen dank uitspreken voor al wat hij in het belang van het algemeen, maar in het bijzonder voor het onderwijs heeft gedaan.

Nog lang zult gij, zeer geachte Heer VAN WELSEM, in onze aangename en dankbare herinnering blijven voortleven.

Hij ruste zacht.

BOEKHANDEL VISSER & Co., WELTEVREDEN.